

Merhaba

gazetesinin her Çarşamba okurlarına armağanıdır.

KADEMİK Sayfalar

Hazırlayanlar: **M. Ali UZ – Serdar CEYLAN**
maluz@merhabagazetesi.com.tr • srceylan@hotmail.com

Osmanlıdan Cumhuriyet'e Öğretmenlerimiz:11

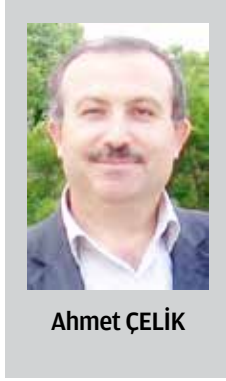
MUSTAFA FEVZİ BOLAY (1894-1981)

Bolaylar sülalesinden olan öğretmen Mustafa Fevzi Bolay 22 Mart 1894 yılında Hadim'in Bolay Köyü'nde doğdu. Babası **Hacı İsa oğullarından Hacı Süleyman Efendi** (1845-1935), annesi **Fatıma Hanım**'dır.

Mustafa Fevzi Efendi, Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü Özlük Arşivi'nde bulunan **Sicil dosyasında biyografisini şöyle vermektedir:**

“(İsmim) Ermenek kazasının Dindebol Karyesi'nden Hacı İsa oğullarından Süleyman Efendi mahdumu Mustafa Fevzi('dir). Sülaleyi marufeye mensup değilim. Mezhebim İslam. Pederim Ermenek Dindebol Karyesi'nden Hacı İsa Efendi oğlu Süleyman Efendi'dir. Mesleği rençberdir.”

Süleyman Efendi, 1845'de Bolay'da doğdu. Büyük Hacı İsa Efendi⁽¹⁾'nin altısı erkek olmak üzere se-

Ahmet ÇELİK

kiz çocuğundan biridir. “Kuranı kerim hafızı olan *ve müttaki*” bir kimse olan Süleyman Efendi ilk tahsilini babasından aldı. Tahsilini ilerletmek amacıyla Konya medreselerine gönderilmiş ve medreselerden icazet alarak Bolay'a döndü. Süleyman Efendi, Konya'da ikamet eden kardeşi **Mehmet Hulusi Efendi**'nin, Konya'ya göçme tavsiyesini, geçim endişesi sebebiyle ile kabul etmemiş ancak 1902'de diğer kardeşi **Hasan Efendi**'nin daveti üzerine, Bolay yakınlarındaki Ermenek'e bağlı **Dindebol (Katranlı) Köyü**'ne göç etmiştir. Süleyman Efendi, 2 Ocak 1935 tarihinde burada vefat etti. Süleyman Efendi ve Fatma Hanım'ın üç erkek, üç kız altı çocuğu olmuştur. İsa ve Mustafa Fevzi'dan başka, diğer oğlu **Osman** (1901-1927) ve kızlarından **Huriye** (1882-1907) genç yaşta ölmüşlerdir. Diğer kızı **Şerife** (1881-

(1) Büyük Hacı İsa Efendi 1813'de Bolay'da doğdu. İlk tahsilini babası Hacı Süleyman efendiden aldı. Hadim'de Münzevi Said Efendi ve Hattat Ali Fevzi Efendi'den ilim tahsil etti. Bolay'a dönerek açtığı medresede eğitim öğretim faaliyetinde bulundu. Nakşibendi tarikatı şeyhi Bozkırılı Muhammed Kud-

si Memiş Efendi'ye intisap ederek onun halifesi oldu. 1874'de vefat etti. Bakınız: Ahmet Çelik-İsmail Bilgili, Muhammed Kudsi el-Bozkırılı, (Memiş Efendi), s. 113 - 115.

Mustafa Fevzi Bolay (1894-1981)

1959)⁽²⁾ hiç evlenmemiş, ölünceye kadar kardeşi Mustafa Fevzi Efendi'nin yanında kalmıştır. Diğer kardeşi **Ayşe Hanım**, Ali Arıkan'la evlenmiş fakat çocukları olmamıştır.

TAHSİLİ

“(Tevvelüdüm) 10 Mart 1310/22 Mart 1894 senesidir.⁽³⁾ 1325/1909 senesi **Konya Mahmudiye Mektebi İbtidaiyesine** iki sene devamla ana lisanımızı okuyup yazmayı öğrendim.

“28 Nisan 1911/1327 Nisan 15'inde İstanbul'a nakl edilip **Sultan Ahmet Medresesi**'nde Arabi tahsiline mübaşeretle sarf, nahiv, fıkıh ve medreselerin dershanelerinde açılan usulü cedide (yeni usul) derslerine dahi 1911/1330 senesi Muharrem'inde devam ederek Türkçe, Farsî, hesap, hüsnühat tahsilinde bulundum. 1911/1330 Muharrem'inde teşkil edilen **Daru'l-hilafeti'l-aliye**

(2) Musalla Mezarlığı'nda medfundur.

(3) Konya İl MEM Özlük Arşivindeki bir belgede Mustafa Fevzi Efendi: “1210'da Hadim'de Bolay Karyesi'nde iken 1318 tarihinde Ermenek'in Dindebol Karyesi'ne nakli ettim.” demektedir.

Medresesi'nin dördüncü sınıfına kabul olunarak 15 Haziran 1331/28 Haziran 1915 tarihine kadar aynı sınıfta hadis-i şerif, fıkıh, nikâh, talak, feraiz, nahv, mukaleme, kitabet-i arabiye, hitabet mev'ize, Türkçe, Muhtasar Tarihi Osmani, hesap, ilm-i cebir, usul-ü defteri, hendese mevalid-i selase, malumat-ı ziraiye, muhtasar hikmeti tab'i, malumat-ı kanuniye derslerini okudum. 15 Haziran 1331/28 Haziran 1915 tarihinde icra edilen imtihan-i umumide “aliyyülala” derecede beşinci sınıfa terfi edip hizmet-i maksura olarak İstanbul talimghasına sevk olundum.”

Bu medresenin 334 numaralı öğrencisi olan ve sınıfının en başarılı öğrencilerinden olan **Mustafa Fevzi Efendi'nin beşinci sınıfa geçtiği sırada aldığı ders ve notları şu şekildedir:**

“Hadis-i Şerif 10, Fıkıh: Nikah, Talak, Feraiz 10, Nahv 10 Birinci, Mükaleme ve Hitabet-i Arabiye 10, Hitabet ve Mev'iza 10 Şayan-ı Takdir, Türkçe Tatbikat ve Kitabet 10 İkinci, Muhtasar Tarih-i Osmani 10, Hesab-ı Nazari 10, Cebir 10, Usul Defteri 10, Hendese 10 Şayan-ı Takdir, Mevalid-i Selase ve Malumat-ı Ziraiye 10, Muhtasar Hikmet-i Tabiiye 10 Malumat-ı Kanuniye 9, Yekün: 139 Aliyyülala Derecede Terfi”

İstanbul'da iken Fatih Camii imamlığında da bulunmuş olan **Arap Hafız**⁽⁴⁾dan Kur'ân, tecvid ve biraz da aşere dersleri almıştır.

Mustafa Fevzi Efendi, Medrese mezunu olan ağabeyi İsa Efendi'nin gönüllü olarak katıldığı Çanakkale Savaşları sırasında şahadetinden⁽⁵⁾ bir hafta sonra 13 Temmuz 1915'te askere alınmış ve **Yakacak talim-**

(4) Filibeli Ahmet Rasim Efendi, “Arap Hafız” olarak meşhur olmuştur.

(5) Mustafa Arıkan (Torunu), Ağabey ve Kardeşi - Hayat Çizgisi Savaştan Geçen İki Medreseli - Çanakkale Araştırmaları Türk Yılı Yıl: 13, Bahar 2015, Sayı: 18, ss. 385-410, 100. Yıl

gâhında üç buçuk ay kalarak askeri eğitim almıştır.

ASKERLİĞİ

“Devre-i talimgâhı badel-ikmal Kafkas cephesi harbinde mecruhan (yaralı olarak) Ruslara esir düştüm.”

Mustafa Fevzi Efendi, **4-5 Ağustos 1916**'da Rus Kafkas Ordusu'nun hücumu sırasında Erzincan yakınlarında Ziyarettepe'de muhabere esnasında sol kalçasından şarapnel yarası alarak **Ruslara esir düştü**. Atlı arabalarla önce Trabzon'a götürülmüş, orada 11 gün yaralarına bakan hiç kimse olmamıştır. Yaralılar bu süre içerisinde ızdırap içinde kıvranmışlardır. Daha sonra Batum'a nakledilmiş, burada 85 gün hastanede yatarak tedavi görmüştür. Oradan karargâha, daha sonra da Tiflis'e götürülmüşlerdir. Tiflis'te 15 gün kaldıktan sonra Volga kıyısında Kostruma şehrinde bulunan esir kampına götürülmüştür. Bir yaz bu esir kampında kalmıştır. Balkan harbi yıllarında İstanbul'da tanıdığı **Said Nursi** (1878-1960) ile Kotruma'da karşılaşmışlar ve aynı kampta 6 ay geçirmişlerdir. Kostruma'dan Obi Nehri üzerinde Norini Gulabiç'e gönderilen Mustafa Fevzi Efendi, 3 ay da burada kalmıştır. Mustafa Fevzi Efendi esaret günlerinde mektup yazabilecek kadar Fransızca öğrenmiştir.

“7 Temmuz 1334/1918 tarihinde esaretten avdet ettim.”

Trenle Rusya toprakları geçildikten sonra Varşova, Viyana, Belgrad ve Sofya üzerinden iki ay süren bir yolculuktan sonra 20 Temmuz 1918'de İstanbul'a geldi. Sultanahmet'te medrese öğrenciliği sırasında alış-veriş yaptığı bir esnafın yardımıyla ihtiyaçlarını karşılayarak **7 Kasım 1918'de terhisen Kon-**

Mustafa Fevzi Bolay (1894-1981)

ya'ya dönmüştür.

“20 Mayıs 1337/1921 tarihinde tahte'l-silaha celp olunup (silah altına alınarak) mücahede-i milliyeye (milli Mücadeleye) iştirak eyledim. Sakarya ve son muhaberesine de iştirak ettim. 21 Temmuz 1339/1923'de emrine tevfiikan terhis olunup 18 Ağustos'ta İstanbul'da mukayyed/geçici bulunduğu medrese müdüriyetinden tasdikname aldım. Türkçe okur-yazarım.”

ÖĞRETMENLİĞİ

“24 Eylül 1340/1924'de Konya'da tedrisat-ı ibtidaiye meclisi huzurunda bi'l-imtihan isbat-ı ehliyet ederek mekteb-i ibtidai muallim muavinliği/İlkokul öğretmen yardımcılığı ehliyetnamesi ahzyledim.” (KMEM2-52_0047).

Mustafa Fevzi Efendi'nin aldığı bu ehliyetname, 20 Mayıs 1926 tarih ve 842 sayılı Kanun gereği **muallimlik belgesi** olarak kabul edilmiştir.

Konya İl MEM Özlük arşivine göre Mustafa Fevzi Efendi, Birinci Dünya savaşında 21 Teşrinievvel

1331/3 Kasım 1915'de **İhtiyat zabıtlığı** (Yedek subay) ile Milli Mücadelede 17 Kanunisanı / Ocak 1338/1922'de **İhtiyat zabiti vekilliği** (yedeksubay), 3 Mayıs 1339/1923'de **İhtiyat mülazimi saniliği** (teğmen) görevlerinde bulunmuştur. 6 Ekim 1340/1924'de kendi köyü olan Ermenek Dindebol Köyü muallimliğine atanmıştır.

5 Kanunevvel / Aralık 1927'da doldurduğu hüviyet varakasına göre nafakasını üzerine aldığı ve bakmakla yükümlü olduğu nüfus sayısını üçtür. Bunlar:

"82 yaşında pederim Süleyman Efendi, 47 yaşında hemşirem Şerife ve iki yaşında bulunan kerimem Zehra'dan ibarettir. Şahsıma ait hiç bir emlakim yoktur.

Harb-i Umumi / Birinci Dünya Savaşı esnasında Kafkas Cephesi'nde Küllüce Muharebesi'nde⁽⁶⁾ yararlılığın binaen harb madalyasıyla taltif olundum isem de Ruslarca esaretimde vesikamı zayı ettim.⁽⁷⁾

(6) Muharebe esnasında komutanlarının sığınak dışına çıkmaması ikazlarını dinlemeyerek vazifesini yapmış; sığınağa döndüğü vakit birkaç merminin kaputunun eteklerini delip geçtiğini görmüştür.

(7) 4-5 Ağustos 1916'da Rus Kafkas Ordusunun taarruzunda Erzincan yakınlarında Ziyarettepe'de vurularak esir olmuş ve bu tarihten sonra 2 yıl Rusya'da

*İstiklal harbinde dahi Sakarya, Afyonkarahisar, Resülbaba, Başku-
mandanlık muharebelerinde ve Yunanlıların takibindeki harplerin birçoklarına iştirak ettim. Görülen fedakârlığımı bir derece terfiatla taltif olundum.⁽⁸⁾ Hali hazırda mucibi müşerref başka hizmetim yoktur."*
(KMEM2-52_0045)

Bundan sonra Mustafa Fevzi Efendi, **Çumra Kavak/Kurukavak Köyü** (28 Şubat 1930), **Hadim Bolay Köyü** (30 Eylül 1931), **Ermenek Uğurlu Köyü** (25 Ekim 1933), **Ermenek Davdas/Üzümlü Köyü** (21 Ekim 1935), **Hadim Gezlevi/Korualan Köyü** başöğretmeni (26 Ekim 1946), **Hadim Bolay Köyü** başöğretmeni (13 Aralık 1946), **Konya Tömek Eğri-bayat Köyü** başöğretmeni (8 Ekim 1951) ve **Konya Şehit Sadık Okulu** öğretmeni (3 Eylül 1956) olarak görev yaptı. Bu görevde iken 13 Temmuz 1959'da yaş haddinden emekli olmuştur.

Genellikle köylerde görev yaptığı için gittiği yerlerde okul yoksa hemen köylülerle iş birliği yaparak birkaç odalı bir okul inşa ettirir veya kullanılmayan boş bir ahır temizleyerek okul haline çevirirdi. Öğrencilerini iyi ve kaliteli yetiştirirdi. O devirlerde dini tedrisat yasak olduğu için çocuklara, din eğitiminden mahrum kalmasın diye gizlice dini eğitimi de verirdi. Bu yüzden sık sık yapılan şikâyetler neticesinde soruşturma geçirdiği olurdu.

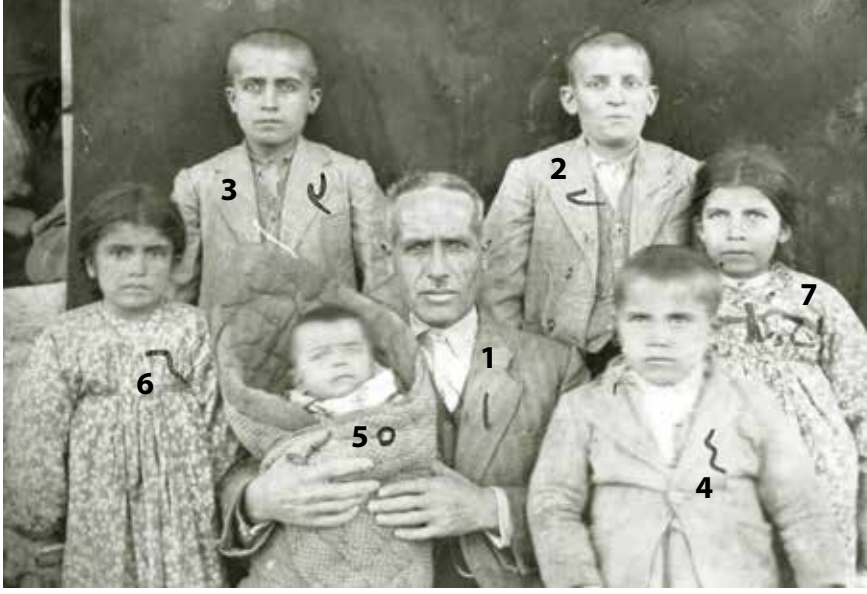
AİLESİ VE ÇOCUKLARI

1924'de aynı köyden **Fatma Hanım** ile evlendi.

İlk çocuğu **Huriye** (1926-1989.

esir kalmıştır.

(8) Mustafa Fevzi Efendi, Kurtuluş savaşında yaptığı yararlılıktan dolayı 30 Mayıs 1926 gün ve 826 kanunu gereğince kırmızı şeritli "İstiklal Harbi Madalyası" ile 17 Ağustos 1971 tarihinde taltif edilmiştir.

1- Mustafa Fevzi Bolay, 2- Osman Bolay, 3- İsa Ruhi Bolay, 4- Prof. Dr. Süleyman Hayri Bolay, 5- Prof. Dr. Mehmet Naci Bolay, 7- Sıdıka Bolay Yağcı, 7- Zehra Bolay Koçak.

Mehmet Kamil Arıkan'la evlendi. Çocukları İsmail, Ahmet, Mustafa, Rüveyda'dır.) doğduktan sonra 1927'de Fatma Hanım vefat etmiştir.

Kardeşi Osman'ın 1927'de bir tarla meselesinden dolayı katledilmesinden sonra geride dul bıraktığı eşi Ziyaeddin kızı **Hüzeyme Hanım** (1908-1951) ile Mustafa Fevzi Efendi 1930'da evlenmiştir. Bu evlilikten:

1. Osman Faik Bolay (1927-2015, çocukları, İsa, Hüzeyme, Ömer ve Fatih'tir.)

2. İsa Ruhi Bolay (1931- Maden Mühendisi, sağ, çocukları: Hüzeyme ve Yeşim (14 yaşında vefat etti.)),

3. Fatma Zehra (Koçak, 1931- sağ, Osman Koçak'la evlendi. Çocukları: Faruk ve Ali'dir),

4. Ayşe Sıdıka (Yağcı, 1934- sağ, Osman Yağcı ile evlendi. Çocukları: İsmail, Mustafa, Ayşe'dir),

5. Süleyman Hayri Bolay (Prof. Dr. 1937- sağ, Çocukları:

Hayrunnisa Belen, Hüzeyme, Kübra ve Büşra'dır) ve

6. Mehmet Naci Bolay (Prof. Dr. 1942-2001. Çocukları: Mustafa, Cüneyt, Hüzeyme, Feyza'dır) dünyaya gelmiştir.⁽⁹⁾

Mustafa Fevzi Efendi'nin eşi **Hüzeyme Hanım**, ağır bir menenjit hastalığı geçirmiş önce katır sırtında Hadim'e oradan da arabayla Konya'ya getirilmiş fakat yapılan bütün müdahalelere rağmen 8

(9) Mehmet Naci Bolay, 10 Eylül 1942'de Ermenek'te doğdu. 1954'de ilkokulu, 1962'de Konya İmam-Hatip Okulunu ve 1966'da Konya Yüksek İslam Enstitüsünü bitirdi. Ardından Konya Kız Öğretmen Okuluna tayin edildi. 1971'de askerlik görevini ifa ettikten 1972'de İstanbul Bayrampaşa Orta Okuluna tayin edildi. 1973'de asistanlık sınavını kazanarak Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesindeki görevine başladı. 1976'da "Farabi ve İbn Sina'da Kavram Anlayışı" adlı teziyle doktor, 1981 tarihinde "İbn Sina Mantığında Önermeler" adlı çalışmasıyla Doçent, 1989 tarihinde de "İbn Sina" adlı eseriyile profesör oldu. Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde Mantık, Felsefe Tarihi, İslâm Felsefesi, Din Felsefesi, Sistematik Felsefe derslerini okuttu. Bir ara Fransa ve Bağdat'ta çeşitli araştırmalar yapan M. Naci Bolay, daha sonra Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümüne tayin oldu. Bu fakültede Felsefe Bölüm Başkanlığı yapan hocamız, daha sonra Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dekanlığına atandı. Prof. Dr. M. Naci Bolay 19 Mayıs 2001'de Ankara'da Hakkın rahmetine kavuştu.

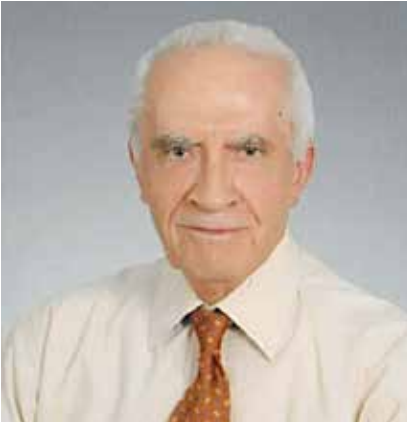
1- Dr. Mustafa Bolay, 2- Prof. Dr. Hayrunnisa Belen, 3- Hüzeyme Koçak (Merhaba Gazetesi ve Akademik Sayfalar Yazarı), 4- Yeşim Bolay (merhum), 5- Hüzeyme Bolay, 6- Ramazan Bolay, 7- Mehmet Naci Bolay, 8- İsa Ruhi Bolay, 9- Süleyman Hayri Bolay, 10- Mustafa Fevzi Bolay.

Ağustos 1951'de Konya'da vefat etmiştir.⁽¹⁰⁾

Hüzeyme Hanım'ın vefatından sonra üçüncü evliliğini **Hadimli Ferhan kızı Ayşe Hanım** (1899-1959) ile yapan Mustafa Fevzi Efendi, 1959 yılında bu hanımında vefatından sonra bir başka **Ayşe Hanım** ile hayatını birleştirmiştir.

Prof. Dr. Süleyman Hayri Bolay babası Mustafa Fevzi Efendi'yi şöyle anlatır:

"Konya'da hıfzını tamamlamış. Sonra İstanbul'a medreseyi parlak bir

Prof. Dr. Süleyman Hayri Bolay

(10) Kabri Musalla Mezarlığındadır.

şekilde bitiren ağabeyi İsa Efendi'nin yanına gönderilmiş. Babam İstanbul'da meşhur Fatih Camii imamlığında da bulunmuş olan Arap Hafız'dan Kur'an, tecvid ve biraz da aşere dersleri almış. Birçok Kur'an okuyanın okuyuşunu beğenmezdi. Hâlbuki Konya'da kurradan sayılacak kimseler vardı. Haftada bir hatim inerdi, ramazanda ise üç günde bir hatmederdi. Meşrutiyet yıllarında açılan Darü'l-Hilâfet'ül-Âliye'de okuduğu için mânâya vakıftı. Fakat onun tahsili yarıda kalmış. 1914'de I. Cihan harbi patlayınca bunları hemen askere almışlar, üç aylık bir eğitimin ardından yedek asteğmen ve takım komutanı olarak Pasinler ovasında Ruslara karşı cepheye sürmüşler. Bir sene kadar çarpıştıktan sonra Ruslara esir düşmüş. Dedeme künyesi gelmiş. Zaten amcam gönüllü gittiği Çanakkale'de şehit düşmüştü. Dedem çok rahatsız olmuş. İki de bir Ermenek'e gider askerlik şubesi başkanından haber sormuş. O da dedemi teselli eder geri gönderirmiş. Benim bir halam vardı. Babamın büyüğü. O, derviş idi. Babam ona iri taneli binlik bir tesbih yaptırmış, onu çeker, Kur'an okur, Muhammediye, Ahmediye ve En-

1- Sıdıka Bolay Yağcı, 2- Mustafa Fevzi Efendi, 3- Osman Bolay, 4- Süleyman Hayri Bolay, 5- Bardaslı Hasan Hocanın torunlarından Mehmet Oktaç, 6- Bahattin Oktaç.

vâr'ül-Âşıkîn'i yüksek sesle devamlı okur, sonra cezbeye gelir, o esnada irticali güzel ilahiler söyler, sonra gözlelerinden yaş boşanır, dermansız kalır ve yığılır kalırdı. Onun okuduğu kitaplardan bazı beyitler hâlâ kulağımdadır. "Bize gel oldu yüce Mevlâ'dan/evlatların size olsun elveda." gibi. İşte bu halam bir gün dedemin devamlı üzülüğünü görünce dayanamamış ve hemen ağzından şu beyit dökülmüştü: **"Unuttun mu sen Allah'ı, Oğlun sağdır, billahî."** Babam iki buçuk ay kadar Batum'da ve Tiflis'te tedavi gördükten sonra diğer esirlerle beraber Moskova civarındaki bir üsere/esir kampına götürülmüş. Orada dokuz ay kadar kalmış. Bu esnada altı ay kadar kampta merhum Said Nursi ile beraber olmuş. O babamı kampta imam tayin etmiş, namazları babam kıldırılmış. Daha sonra Sibiryâ'daki bir esir kampına götürülmüş. Orada ise on üç ay kalmış. Sonra lutf-i ilâhî ile kurtulmuş. Trenle iki buçuk ayda İstanbul'a ancak inebilmiş. Künyesi geldiği için dönüşüne inanamamışlar. Sonra tecrübeli muharip sıfatıyla yedek teğmen ve bölük komutanı olarak İstiklâl harbine çağırılmış. İstiklâl harbinde Polatlı'dan Uşak'a kadar bütün

cephelerde savaşmış. 1923 senesinde terhis edilmiş. Bir öğretmenlik elde edebilmiş, 40 seneden fazla öğretmenlik yaptı. Bizi, yedi kardeşi, ilkokulu okuttu. Beni altı yaşında hatmettirdi. Tecvit okuttu. Lisede iken Emsile, Binayı ezberletti. Hasılı ondan ve halamdan çok feyiz aldım ve neşve kazandım.

Babam 1923 senesinde terhis olunca bir fırsat bulup **Esad Erbilî Hazretlerine** intisap etmiş. Sonra o zat vefat edince 1946'da onun halifesi **(Ramazanoğlu Mahmud Sami Efendi)**'ye intisap etmiş. Bunları bana ben otuz yaşımı geçtikten sonra anlattı. Beni zaman zaman tanınmış hocalar ve ehl-i hâl insanların ziyaretine götürürdü. Ortaokul son sınıfta iken meşhur **Lâdikli Ahmed Ağa**'ya götürdü. Elini öptüm, bana iltifatta bulundu ve hayır dualar etti.

Babam bize çok şey öğretti. Bir defa hepimize ilkokulu bitirtti, Kur'ân-ı Kerîm'i hatmettirdi. İsteyenlere yüksek tahsil yaptırdı. Hatta torunlarına da bizzat kendisi Kur'ân öğretti. Sağlam bilgisi vardı. Seydişehirli meşhur Mahmud Esad Efendi'nin iki kalın ciltlik, İslam Tarihi ki-

Mustafa Fevzi Efendi ile torunu İsmail Yağcı.

tabı vardı, kitaplarının arasında onu okumuş. Peygamberimizden çok bahsederdi, bahsederken de çoğu zaman da ağlardı. Sohbetlerine âyet ve hadislerden deliller getirirdi. Mutasavvıfların, peygamberlerin hayatından enteresan olaylar naklederdi. Bunların bir kısmını sonradan muteber kitaplarda gördüm. Farsça bazı beyitler öğretti.

Ben babamın evliyadan olduğuna inanırım. Neden? Bizi hayatta iken de vefatından sonra da günlük hayatta hem gündüz hem de gece rüyada daima yönlendirdi.

Merhum pederim vefat etmeden bir sene evvel yani 1980 Ekiminde evin bahçesinde düşmüş, bayılmış, kalkmamış, zaten yalnız kalıyordu. Derken bir müddet sonra büyük ablam gelmiş, komşuların yardımıyla içeri almışlar. Babam baygın vaziyette iki saat kadar kalmış. Bu süre zarfında kabiri, mahşere

ri sıratı, cehennemi dolaşmış: “Şimdi kabre girdim, sual melekleri geldi, şu duâyı okumam lâzım.” diyor ve duâyı okuyor. “Şimdi mezardan kalkıyoruz, şunu okumam gerekir.” o âyeti veya hadisi okuyor. Hesap sorulurken bir başka duâ, sıratı geçerken bir âyet. Hasılı iki saat böylece âhret âlemini cevelân ediyor. Sonra ayıkıyor. Ablam, “böyle böyle yaptın” deyince: “Hiç birinden haberim yok.” diye cevap veriyor. Merhum pederim, vefatından evvel dedi ki: “Ben ölünce kabrime geldiğinizde okuyacaklarınızı okuduktan sonra ailede ve Türkiye’de ne gelişmeler ve değişimler olduğunu bana anlatın.” “Peki söylenenleri duyacak mısın? dediğimde “duyarım, memnun olurum, fakat cevap veremem.” diye cevap verdi. Ben de vasiyetini yerine getirmekteyim.”

Mustafa Fevzi Efendi, kızı Zehra Koçak’ın evinde **27 Eylül 1981 Pazar günü** gecesı Hakk’ın rahmetine kavuşmuştur. Musalla Kabristanı Kız kulesi civarına defnedilmiştir.

Kabir taşında:

“Merhum emekli muallim

Hacı Mustafa Bolay

Ruhuna Fatiha

d. 1893-ö. 27.09.1981”

yazılıdır. Allah rahmet eylesin.

KAYNAKLAR:

Ahmet Çelik, Kadi, Avukat ve Gazeteci Mehmet Emin Bolay (1884-1961), Merhaba Akademik Sayfalar, 29 Mayıs 2013, C.13, S.18, s.275-288

Ahmet Çelik-İsmail Bilgili, Muhammed Kudsi el-Bozkuri, (Memiş Efendi), Konya, 2013

Ethem Cebecioğlu, “Prof. Dr. Süleyman Hayri Bolay ile Söyleşi”, Tasavvuf, İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi, Y. 9, 2008, S. 22, s. 393-428.

İsmail Yağcı (Torunu) 1 Haziran 2016 tarihli görüşme

Konya İl Millî Eğitim Müdürlüğü Özlük Arşivi Mustafa Arıkan (Torunu), Ağabey ve Kardeşi -Hayat Çizgisi Savaşın Geçen İki Medreseli- Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı Yıl: 13, Bahar 2015, Sayı: 18, ss. 385-410, 100. Yıl

Mustafa Arıkan, “Bolaylar”, Konya Ansiklopedisi, C. 2, Konya 2011, s. 154-158.

Saim Yardımcı, “Bolaylar”, Konya’da Asırlık Bir Çınar, Konya, 2011, s. 104, 105.

Serdar Ceylan, Mehmet Emin Bolay Özel Sayısı Üzerine, Merhaba Akademik Sayfalar, 29 Mayıs 2013, C.13, S.18, s.273-274

HAZİRAN AYINDA KAYBETTİĞİMİZ KONYALI DEĞERLER -2-

Ali IŞIK

Ahmet Koyuncu

(1922-2002)

Konya milletvekili. Bozkır'a bağlı Kayapınar'da doğdu. Babası Abdullah Efendi, annesi Müslüme Hanım'dır.

İlköğrenimini Bozkır'da, ortaöğrenimini yatılı olarak Konya Lisesinde yaptıktan sonra İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesini bitirdi. İstanbul Selimiye Kışlasındaki askerliği sonrası Bozkır Belediye Başkanlığı (1950-1954); X ve XI. dönemlerde Demokrat Parti listesinden Konya milletvekilliği yaptı (1954-1960). 27 Mayıs 1960 İhtilali'nde tutuklanarak üç sene sekiz ay hapis yattı.

Tahliyesini müteakip bir süre Ankara'da serbest tabip olarak çalıştı. Bilahare Çalışma Bakanlığı İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Müfettişliği Grup Başkanlığı yaptı.

Bu görevi esnasında sırasıyla İstanbul, Samsun, İzmir ve Bursa'da ikamet etti. Emekli olduktan sonra Bursa'da işçi sağlığı ve iş güvenliği doktorluğu ve konuyla ilgili danışmanlık yapmaya devam etti.

6 Haziran 2002'de Bursa'da vefat etti.

7 Haziran

Mehmet Varışlı

(1925-1979)

Cumhuriyet Senatosu üyesi. Konya'da doğdu. Babasının adı İsmail, annesinin adı Nefise'dir. İlk ve ortaöğrenimini

Konya'da yaptı. Konya Orta Sanat Enstitüsünün ardından (1948) Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulunda öğrenimine devam ederek 1951'de mezun oldu. 28 Eylül 1951'de Trabzon Erkek Sanat Enstitüsüne stajyer öğretmen olarak atandı. 3 Kasım 1952'de askerlik hizmetini yerine getirmek üzere görevinden ayrıldı. Askerlik sonrası Afyon Erkek Sanat Enstitüsü öğretmenliğine atandı. 28 Ekim 1955'te Ankara 2. Erkek Sanat Enstitüsünde, 29 Nisan 1957'de Erkek Teknik Öğretmen Okulu Tatbikat Enstitüsünde öğretmen olarak görevlendirildi. 26 Ağustos 1960'da uzmanlığını artırmak üzere dokuz ay süre ile Fransa'ya gönderildi. Öğretmenliği sırasında ayrıca üç yıl Ortadoğu Teknik Üniversitesinde asistanlık ve beş yıl Tekniker Okulunda meslek dersi öğretmenliği yaptı. Bu arada mesleki derneklerle de ilgilenerek Türkiye Kız ve Erkek Sanat Okulları

Derneğinin iki dönem genel başkanvekilliğini ve Türkiye Kız ve Erkek Teknik Öğretmen Okullarını Bitirenler Derneğinin genel sekreterliğini yürüttü. 2 Haziran 1968'de yapılan Cumhuriyet Senatosu üçte bir yenileme seçiminde Adalet Partisi adayı olarak Konya üyeliğine seçilince öğretmenlik görevinden ayrılarak 10 Haziran'da Senato'ya katıldı. Senato'da Millî Eğitim, Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar İskân komisyonlarında üye, uzun süre bulunduğu Mali ve İktisadi İşler Komisyonu'nda üye ve kâtip üye olarak çalıştı. Ayrıca Avrupa Konseyi İstişare Meclisi Türk Grubu üyesi olarak Meclis'in 1971 ve 1972'deki XXIII. Dönem toplantılarında hazır bulundu. Senato Genel Kurulu'nda kırk konuşma yaptı. 5 Haziran 1977'deki üçte bir yenileme seçiminde üyeliği sona erdi. Varışlı, 7 Haziran 1979'da Ankara'da vefat etti ve Konya'da Üçler Mezarlığı'nda toprağa verildi.

8 Haziran

Ladikli

Hacı Ahmet Ağa (Hüdai)

(1303/1887-1969)

Gazi, veli. Sarayönü'nün Ladik köyünde doğdu. Küçük yaşlardan itibaren çiftçilik ve çobanlıkla uğraştı. Balkan Savaşları sırasında, iki ağabeyi ile birlikte cepheye sevk edildi. Cepheden cepheye koştu. Çatalca, Makedonya, Yunanistan, Arnavutluk ve Bulgaristan savaşlarına katıldı. Ardından Birinci Cihan Harbi'nde Çanakkale Sa-

vaşı'na iştirak etti. Ağabeyinin birisini Çanakkale'de, diğerini de Kırkgaziler'de şehit verdi. Burada ikinci defa yaralandı. Bilahare Hicaz savunmasına katılıp Arabistan çöllerinde savaştı. Kanak Harekâtı'nda üçüncü defa yara aldı.

Yirmi yılı aşan askerlik hayatıyla Ahmet Ağa, gerçek bir "gazi veli"dir. Bu manevi hâline de Kanak savunmasında aldığı bir yara ile ulaştı. Hacı Ahmet Ağa, tahsil görmediğinden okuyup yazması yoktu (ümmi); ama ariflerdendi. Duygularını şiirlerle dile getirdi. Şiirlerinin çoğu dostları tarafından kaleme alınıp, muhafaza edildi. Kendisini çölden kurtaran atının Hızır Aleyhisselam olduğu ve sonradan kendisiyle sık sık görüştüğü söylentisi yaygındır.

Hacı Ahmet Ağa, açık keramet izhar eder ve kendisine verilen manevi görevleri hiç çekinmeden naklederdi. Halk arasında pek çok menkıbe ve kerameti anlatılır. Hacı Ahmet Ağa her bakımdan örnek bir insandı. Ömür boyu halkın ve Hakk'ın hizmetinde oldu. Ladik'in Çalı Bağı'nda eşi ile çabalayarak her çeşit meyve ve sebzenin yetiştirildiği örnek bir bahçe kurdu. Buraya bir kuyu kazdı. Kurduğu bahçeyi hayvanlardan korumak için etrafını, dağdan sırtında çektiği taşlarla duvarla çevirdi. Ceylan Dağı'ndan Çalı Bağı yakınına gürül gürül akan bir su getirdi. Ömrünün son yıllarını ziyaretçilerini kabul ederek geçirdi.

Ahmet Ağa, vefatından bir süre önce, rahatsızlanınca Konya Devlet Hastanesinde tedavi

altına alındı. Burada bir süre tedavi görüp, Ladik'e döndüyse de, rahatsızlığı gittikçe arttı. Bunun üzerine oğlu Zekeriya'ya, sandıktaki emanetlerin, onları almaya gelenlere teslim edilmesi vasiyetinde bulunduktan sonra, 8 Haziran 1969 tarihinde vefat etti. Ladik Mezarlığı'ndaki kabri, önemli ziyaret yerlerinden dir.

11 Haziran

Ahmet Necati Atalay

(1888-1976)

Eğitimci, yazar. Aslen Sızma'dır. Külâhçızade Mehmet Efendi'nin dört oğlunun büyüğüdür. Konya'da, Piresat Kabasakal Mahallesi'nde doğdu. İlk tahsilden sonra özel olarak Arapça, Farsça dersleri aldı. Konya Darülmuallimin Mektebine (Erkek Öğretmen Okulu) giren Ahmet Necati, bu okulu 1912 yılında bitirerek Konya merkezindeki Feyz-i Hürriyet Mektebi Başöğretmenliğine atandı. Ardından, Konya Darülmuallimini Tatbikat Kısmı Başöğretmenliği, Öksüz Yurtları Müdür Muavinliği ve Müdürlüğü, Anadolu İntibah Mektebi, Kütahya Yatılı Okulu Müdürlüğü, Konya merkez Topraklık, Cumhuriyet, Mahmut Şevket Paşa, Akçeşme İlkokullarında başöğretmenlik, bir süre ilköğretim müfettişliği yaptı. Düşünce olarak, İttihat ve Terakki taraftarı ve Birinci Dünya Harbi başlarında yaygınlaştırılan Türkçülük akımı etkisi altında idi. 1915'te, aynı düşüncedeki arkadaşlarıyla beraber Konya Türk Ocağı'nı kurdular. Ocak, İttihat ve Terakki'nin yerel örgütü bünyesinde faaliyete geçiril-

diğinden Kulüp binasında çalışmaktaydı. Heyecan içinde Ocak faaliyetlerine katılırken, 1917'de *Ocak* adlı yayın organını çıkardılar. Türk Ocağı başkanı olan Ahmet Necati; Ocak'ta, "Başbuğ Ahmet Necati" imzasıyla halkiyata ve "öz dil"e dair yazılar yazdı. Konya'da ilk defa, Türk Ocağı faaliyeti olarak "Ergenekon Bayramı"nı, Alâeddin Tepesi'nde kutladılar. Her yaş ve seviyeden kalabalığın doldurduğu tepede atlar koşturulup, mızraklar, kargılar yükseltildi; cirit, kalkan, pehlivan oyunları; davul zurna eşliğinde sergilendi. *Ocak*'tan sonra Cumhuriyet Devrinde *Yeni Fikir*'de yazan Atalay, Şapka, Harf İnkılâplarını ilk benimseyenlerdendi. 11 Haziran 1976 tarihinde Konya'da vefat eden Atalay, Üçler Mezarlığı'nda metfundur.

12 Haziran

Mustafa Kubilay İmer

(1928-1979)

Konya milletvekili, yazar. Konya'da doğdu. Babası Celâeddin Ali (İmer) Bey, annesi Elmas Hanım'dır. Anne ve baba tarafından Hazret-i Mevlâna ve Sahib-i Ata Fahreddin Ali'ye dayanan bir sülaleye mensuptur. İlk ve ortaöğrenimini Konya'da yaptıktan sonra Ankara Hukuk Fakültesini bitirdi. Serbest avukatlığın yanında Konya ve İstanbul'da gazetecilik ve yazarlık yaptı. 1963-1968 yılları arasında Konya İl Genel Meclisi üyesi ve grup başkanlığı görevlerinde bulundu. 1969 yılı ara seçiminde (XIV. Dönem) AP listesinden seçildiği Konya milletvekilliği görevini XV ve XVI. dönemlerde

de sürdürdü. Demokratik Parti- nin kurucularındandı. *İslamiyet ve Sosyalizm* adlı yayımlanmış bir kitabı bulunan, M. Kubilay İmer, 12 Haziran 1979 tarihinde vefat etti. Üçler Mezarlığı'nda metfundur.

14 Haziran **Abdüssamet Kuzucu** (ö. 1991)

Konya beledi- ye başkanı ve mil- letvekili. Kon- ya'da doğdu. Ba- basının adı Mus- tafa, annesininki Hatice'dir. İstan- bul Yüksek İktisat ve Ticaret Okulundan mezun oldu. Konya belediye başkan yardımcılığı ve başkanlığı; Kızılay, Verem Savaş, Çocuk Esirgeme Kurumu üye ve başkanlığı, Konya Ticaret ve Sanayi Odası Üyeliği ve İdare Mec- lisi Başkanlığı, Konya Çimento Sanayii Genel Müdürlüğü görev- lerinde bulundu. XII. Dönemde de CHP Konya milletvekili seçil- di. Abdüssamet Kuzucu 14 Ha- ziran 1991 tarihinde vefat etti.

15 Haziran **Eflâkî** (ö. 761/1360)

Mevlâna ve yakınlarını anla- tan Mevlevî tarihçi ve şair. Adı Ahmet, lâkabı Şemseddin olup, yıldız bilimi (felekiyat) ile uğraş-

tığı için "Eflâkî" mahlasını almış ve genel olarak bu adla anılmış; Ulu Arif Çelebi'ye intisabından dolayı "Ârifî", Mevlevîler arasın- da da Eflaki Dede olarak tanın- mıştır. Ahi Natur'un oğlu oldu- ğu söylenir. 1290'lı yıllarda Kon- ya'ya gelerek Mevlâna'nın oğlu Sultan Veled'le görüşen Efla- ki'nin bu döneme kadar olan ha- yatıyla ilgili elde bilgi mevcut değildir. Eserinde de kendisi ile ilgili bilgi vermeyen yazar, muh- temelen Sultan Veled'in Hakk'a yürümesinden sonra (1312) oğlu Ulu Arif Çelebi'nin Mevle- vilik yolunun başına geçmesiyle onun müridi olduğu anlaşılma- ktadır. Eflaki, Ulu Arif Çelebi'nin makamda bulunduğu yedi yıl süre içerisinde (1312-1319) onun hizmetinde bulunmuş, Kayseri, Sivas, Bayburt, Kütah- ya ve Tokat gibi Anadolu'nun birçok şehrine ve Tebriz'e yaptı- ğı seyahatlere katılmış, oralarda yaşanan olayları not almıştır. Çelebi'nin bu kayıtlarından ha- berdar olması üzerine de 717/1317 yılında onun isteğiyle Lâdik'te (Denizli) buldukları sırada yukarıda anılan eserini yazma emrini almış ve bir yıl sonra da daha sonra detaylı ola- rak kaleme alacağı eserini ta- mamlamıştır. Sık sık yapılan se- yahatler haricinde Çelebi ile Konya'da bulunduğu zamanlar- da Mevlâna Dergâhı'nın hizme- tinde bulunan Eflaki, zaman za- man kendisine "Şeyh Eflâkî" diye hitap eden Çelebi'nin ev iş- lerine yardımcı olacak, hatta evi- ni süpürecek kadar ona yakın ve bir o kadar da tevazu sahibidir. Çelebi'nin Hakk'a yürümesin- den sonra (1319) yerine geçen

kardeşi Şemseddin Abid Çelebi'ye (ö. 1338) intisap eden Eflaki, bu tarihten itibaren bir taraftan Dergâh'ın türbedarlığını ve hizmetini yerine getirirken, diğer taraftan onunla da seyahatlere katılmış ve Bahâeddin Velled'den başlayarak Abid Çelebi'ye kadar olan Mevlevi silsilesinin menkıbelerini topladığı on bölümlük *Menâkıbü'l-ârifîn*'ini kaleme almaya devam etmiştir. Eflaki'nin yirmi yıl meşihatta bulunduktan sonra Hakk'a yürüyen Abid Çelebi'den sonra eserini bitirdiği tarih olan 754/1358 yılına kadar olan yaklaşık yirmi yıllık dönemdeki Mevlâna ahfadının ve makamda bulunan Vacit Çelebi (ö. 1342), Emir Âlim Çelebi (ö. 1350) ve Emir Âdil Çelebi'yi (ö. 1368) sadece isim olarak anıp yaptıkları işler hakkında bilgi vermemesini bir kenara çekilip eserini tamamlamaya çalışması, olarak nitelemek mümkündür. Sakıp Dede'nin kaydıyla Ulu Arif Çelebi'ye intisap etmeden önce yıldız ilmiyle uğraştığı, Alâeddin Tepesi'nde bulunan rasathanenin müdürlüğünü yaptığı, kimya ve Yunanca dersler aldığı belirtilen Eflaki'nin bu konularda kendi eserinde bilgi yer almazken, elimizde bulunan az sayıdaki şiirlerinden de bir şair olarak nitelenip nitelenemeyeceği tartışma konusudur. Eflakî, 30 Recep 761/15 Haziran 1360 günü vefatına kadar bu işlerle meşgul olarak meşhur eserini tamamlar. Sahih Ahmet Ded'e göre de Dergâh'ta "Mesnevihan" makamına oturur. Vefatında Türbe civarında bir yere defnedilen Eflaki'nin mezarının yeri tam olarak bilinemezken, mezar

taşı Türbe yakınında bir evin bahçesinde bulunur ve 1929 yılında Mevlâna Müzesi'ne getirilerek muhafaza edilir.

17 Haziran

Mehmet Gazel (1947-1997)

Gazeteci. Tercüman Mahallesi'nde doğdu. 19 Mayıs İlkokulunun ardından Karma Ortaokulunu bitiren Gazel, 1964-65 öğretim yılında başladığı Konya Lisesine bir yıl devam edebildi. 1966 yılında teyzesinin eşi Ahmet Bahçıvan'ın *Yeni Meram* gazetesinde mürettip çırağı olarak basın dünyasına adım attı. Vatani görevini Ankara'da Genelkurmay Basımevinde entertip operatörü olarak yaptıktan sonra Konya'ya döndüyse de, çok kalmayıp İstanbul'a gitti (1968). Burada *Günaydın* gazetesinde çalıştı. Bir yıl sonra tekrar Konya'ya dönerek *Yeni Meram*'ın gece sorumluluğuna getirildi. Geceleri bir taraftan gazete kırım işiyle uğraşırken diğer taraftan da gazetenin bayilere ulaşmasını sağladı. 1 Nisan 1971 günü *Yeni Meram*'da resmen gazeteciliğe başlayan Mehmet Gazel, aynı zamanda da Metin Berberoğlu'ndan boşalan Hürriyet Haber Ajansı muhabirliğini de yürütmeye başladı. Bir ara sözleşmeli TRT kameramanlığı da yapan Gazel, 1991 yılında emekli oldu. Bir yıl sonra MEGA Ajans'ı ve Konya'daki ilk özel radyo istasyonunu kurarak vefatına kadar radyo yayımcılığını sürdürdü. *Haberlerin Dili* (Konya 1995) ve *Anılarla Haber-*

ler (Konya 1997) adlarında iki kitabı yayımlanan Mehmet Gazel, 17 Haziran 1997 tarihinde bir trafik kazası sonucunda hayatını kaybetti. Musalla Mezarlığı'nda metfundur.

18 Haziran **Ayaşlı Şakir Efendi**

(1288/1871-1333/1917)

Eğitimci, şair. Ayaş'ın Dervişimam Mahallesi'nde doğdu. Babası Nazif Ağa, öğrenim görmemiş, kendi malî mülkü ile geçimini sağlayan sade bir kişiydi. Annesini küçük yaşta kaybeden Şakir, teyzesinin ve Ayaşlı Esat Muhlis Paşa'nın yakını olan büyükannesinin himayesi altında hayatını sürdürdü. Memleketinde iptidai ve rüştiye eğitimiyle birlikte Kur'an hıfzını tamamlayıp Arapça ve Farsça öğrendi.

Tahsil için gönderildiği İstanbul'da bir yıl kadar medreseye devam ettikten sonra imtihan-sız olarak Dârümuallimine kabul edildi. İstanbul'da derslerinden arta kalan zamanlarda ilmi araştırmalar ve şiir üzerine yoğunlaştı.

Zamanın ünlü "Mekteb" gazetesinde şiirlerinin yayımlanmasıyla rüştiye sıralarında başladığı şiir çalışmalarının ilk semeresini Darümuallimin öğrenciliği esnasında aldı. Darümuallimin-i Âliye Edebiyat Şubesi'nden diplomasını aldıktan sonra, Konya İdadisi müdür yardımcılığına atandı (1895). İdareciliğinin yanı sıra tarih, coğrafya ve edebiyat dersleri de

okuttu.

1899'da Konya Redif Taburu Miralayı Emin Hayri Bey'in kızı Zehra Hanım'la evlendi. Mesleğindeki başarılı çalışmaları sonucu önce Konya İdadisi baş muavinliğine (1896), akabinde Tokat İdadisi müdürlüğüne atandı (1901).

Tokat İdadisindeki başarılı çalışmalarına rağmen Tokat müftüsü ve medreselilerin çirkin söz ve iftiralara karşısında içine kapanıp insanlardan uzaklaştı. Kendini şiir, resim ve musiki ile avutmağa çalıştıysa da 1902 yılı cülûs yıldönümü şenliğinde padişahı, Allah'ın yeryüzündeki gölgesi olarak niteleyen sözlere büyük tepki gösterdi. Kendisini seven polis müdürünün araya girmesiyle linçten kurtulan Şakir Bey, hükümet tabibinin de müzmin ruhî rahatsızlık raporu düzenlemesiyle malulen emekli edilip memleketi Ayaş'a gönderildi. Ruhunu burada teskin edemeyen Şakir Bey Konya'ya sığındı.

Hayatının bu evresinde tasavvufa yöneldi.

Mevlâna ve Şems'in eserlerinin iç dünyasında kayboldu. Bu tesirlerle geçirdiği büyük ruhî değişim sonrası zaman zaman tezahür eden ve sıradan insanların yadırgadığı fevkalade coşkunluğunu sadece Sivashlı Ali Kemali Efendi sakinleştirebiliyordu.

Hayata küs yaşayan Şakir Bey sonunda yemeden içmeden de kesildi ve nihayet 18 Haziran 1917'de vefat etti.

Ayaşlı Şakir Efendi, âlim ve sanatkâr bir zattı. Gayet ince ruhluydu. Şairliğinin yanı sıra

çok güzel resim yapar, yazı yazar, keman çalardı. Kıvrak bir zekâyâ, kuvvetli bir hafızaya sahipti. Nitekim yanında taşımamak için “Ahter-i Kebîr” adlı, kırk bini aşkın maddeyi muhtevi ünlü Arapça-Türkçe lügati baştan sona kadar bir haftada ezberledi. Şems-i Tebrizî’nin “Hırka (Makalât)” isimli Farsça eserini tashih etti.

Arapça ve Farsçasının yanında, Alexandre Dumas’ın “Kamelyalı Kadın” romanını Türkçeye çevirecek kadar Fransızcaya da hâkimdi. Tokat günleri, Şakir Bey’in hayatı gibi şairliğinin de dönüm noktasıdır. Önceleri klasik şiir, Darülmualiminli yıllarından itibaren de Recaizade Mahmut Ekrem ve Muallim Naci tesirinde hissî şiirler kaleme alan Şakir Bey, Tokat döneminden sonra mistik, hikemî ve hicvî şiirler yazmağa başladı. Bu dönem şiirlerinin özelliğini onların başlıklarından da kestirmek mümkündür. “Reyb-i Kebîr, Ufûl-i Vefâ, Hırs-ı Mûserrah, Rûkn-i Münekker, Lehce-i Cehl, Mescid-i Cism, Ricâ-yı Ecr” gibi bazı şiirlerinin başlıklarını oluşturan terkipler, başından ve sonundan okunuşu aynı (palindromik) ibarelerdir.

22 Haziran:

Lokman Beştav

(1285/1869-1944)

Müderris, müftü. Kafkas-ya’da doğdu. Babası Hacı Bey Efendi’dir. İlk tahsilini müteakip Dağıstan’ın tanınmış ilim adamlarından okuyarak icazet aldı. Daha sonra memleketinden ayrılarak Hicaz’a gitti. Orada Şeyh Ali Tahir’in derslerine devam

ederek ikinci bir icazet de ondan aldı. 1890 yılında Türkiye’ye hicret ederek Konya’ya yerleşti.

II. Abdülhamit Han tarafından kendisine tahsis edilen Sephavan Mahallesi’ndeki arsaya bahçeli bir ev yaptırdı.

Eğimli Hacı Rıza Efendi’nin kızı ile evlendi. İki defa daha hacca gitti.

Mısır, Mekke, Medine, Halep, Şam ve Beyrut’ta ilmî tetkiklerde bulundu. Dolappare Camii’nde imam-hatiplik, muhtelif medreselerde müderrislik, Konya Erkek Sanat Mektebinde müdürlük, Akşehir’de müftülük görevlerinde bulundu.

Son olarak İlgin müftüsü Abdullah Hilmi Efendi’nin vefatı üzerine İlgin Müftülüğüne getirildi.

Konya’da bulunduğu zamanlar sosyal faaliyetlere katıldı. Muhtelif hayır cemiyetlerinde ve çeşitli komisyonlarda görev aldı. 1910 yılında Donanmayı Osmanî Muavenet-i Milliye Cemiyeti Konya Şubesi’ni kurdu.

Cemiyet, o dönemde Konya’da büyük miktarlarda yardım topladı. Sonra Milli Mücadele’ye katıldı. Hizmetlerinden dolayı Donanma Cemiyeti Gümüş Madalyası ve Yeşil Şeritli İstiklâl Madalyası ile taltif edildi.

Lokman Efendi, din ilimleri yanında mantık, hikmet ve astronomi gibi ilimlere de aşinaydı. Etkili vaazlarıyla irşatlarda bulunduğu halkın takdir ve sevgisine mazhar oldu. 22 Haziran 1944 tarihinde İlgin müftüsü bulunduğu sırada vefat etti. Cenazesi Konya’ya getirilerek Musalla Mezarlığı’nda toprağa verildi.

Mehmet Fuat Tuksal

(1929-1945)

Konya valisi. İstanbul'da doğdu. Mekteb-i Mülkiye mezunudur. İlk görevi Konya maiyet memurluğu oldu. Daha sonra Yalvaç, Burhaniye Edremit, Balya, Akhisar, Balıkesir, Kaymakamlıklarında bulundu. Karesi mebusluğunun ardından 1937 yılı ortalarına kadar mülkiye müfettişliği yaptı. 1927'den itibaren sırasıyla Kayseri, Denizli, Samsun ve İzmir valilikleri yaptı. 1942-1944 yılları arasında İçişleri Bakanlığı Müsteşarlığı görevinde bulundu. 1944 yılında Konya Valiliğine atandı. Bu görevi esnasında 22 Haziran 1945 tarihinde vefat etti. Konya'da, Musalla Mezarlığı'nda mefundur.

25 Haziran

Niyazi Usta (İldırar)

(1938-2013)

Sanayici, hayırsever. Konya'da doğdu. Babası Ali Efendi, annesi Şerife Hanım'dır. Üç yaşında iken babasını kaybedince annesinin himayesi altında yetişti. 1945 yılında girdiği Hâkimiyet-i Milliye İlkokulunda çok zor şartlarda eğitimini sürdürüp 1950 yılında mezun oldu. Öğretmeninin teşviki ile Sanat Okuluna kaydettirildiyse de; annesine daha fazla yük olmak istemeyerek çalışma hayatına atılmaya karar vererek demircilik zanaatına intisap etti (1953). 1961 yılında askerden döndüğünde zorlukla denkleştirdiği parayla bir

kaynak makinesi alıp, evlerinin altında ahırdan bozma, mahalle arasında ufak çaplı bir demirci dükkânı açtı. İşini severek yapması iş hayatında başarılı olmasını sağladığından çok geçmeden yokluk günlerinde hayal ettiği ev ve işyerlerine kavuştu. Bu arada da "Niyaz Usta" adıyla Konya'nın ünlüleri arasına girdi. 1985 yılında demirciliği bırakarak metal boru plastik kaplama ve aydınlatma armatürleri imalatına başladı. Gerek Türkiye'de, gerekse Dünya'da eşi bulunmayan ürettiği ürünleri ona İmalat ve Teknoloji Geliştirme Ödülünü kazandırdı.

1979 yılında Meram Eski Yol üzerine Selçuklu ve Osmanlı mimarisinden esinlenerek yaptırdığı köşkte Dünya'nın her ülkesinden resmî ve özel misafirler ağırladı. Cumhurbaşkanı Turgut Özal, Başbakan Necmettin Erbakan, birçok bakan, milletvekili ve bürokrat; iş adamları Vehbi Koç ve Nejat Eczacıbaşı, sanatçılar Sadi Hoşses, Dr. Nevzat Athığ, Dr. Aladdin Yavaşca ve Ahmet Özhan ağırladığı önemli misafirlere bazılarının I. Uluslar arası yemek kongresine katılan elli dört ülkenin temsilcileri de Niyazi Usta tarafından bu evde ağırlanmışlardır. Bu misafirperverliği sebebiyle onun evi ve evinde pişirilen Konya'nın bazı mahallî yemekleri, başta *Stern* olmak üzere muhtelif Batılı dergide yer aldı.

Başarılı iş hayatının, misafirperverliğinin yanında hayırsever bir insan olan Niyaz Usta, 2006 yılında Konya millî eğitimine bir ilkokul kazandırdı. 25 Haziran 2013 tarihinde vefat eden Niyazi Usta, Üçler Mezarlığı'na defnedildi.